

MITÄ KOULUISSA PITÄISI TEHDÄ, JOTTA OPPIMISTULOKSET PARANEVAT?

Viime aikojen hälyttävät uutiset oppimistulosten laskusta saivat Pohjalaiset Rehtorit ry:n tekemään aiheesta jäsenkyselyn. Etelä-Pohjanmaan ja Oulun seudun rehtorit vastasivat kysymykseen, miten oppimistulokset saadaan paranemaan. Vastauksista löytyy selkeitä parannusehdotuksia.

Henry Leppäaho

Pohjalaiset Rehtorit ry:n hallitus toteutti jäsenkyselyn sähköpostitse Etelä-Pohjanmaalla ja Oulun seudulla työskenteleville 120 rehtorille, apulaisrehtorille ja koulunjohtajalle, jotka toimiva ala-, ylä- tai yhtenäiskouluissa. Heiltä kysyttiin ratkaisuja kysymykseen *Mitä kouluissa pitäisi tehdä, jotta oppimistulokset paranisivat?*

Tarkoitus oli saada selville kouluarjessa kiinteästi mukana olevien ja koulujen arkea johtavien asiantuntijoiden ratkaisuehdotukset tähän ajankohtaiseen puheenaiheeseen.

Kyselyssä käytetty Innoduel-ohjelma järjesteli vastaajien vastaukset satunnaisesti parivertailuun. Tämän jälkeen vastaajien oli arvioitava vastauspareista mielestään parempi vaihtoehto. Lopuksi ohjelma asetti annetut vastausehdotukset paremmuusjärjestykseen parivertailun voittoprosentin perusteella (Win rate %).

TÄRKEIN RATKAISU OLISI VAHVA TUKI ALKUOPETUKSEEN

Selkeästi suurimman voittoprosentin (88 %) kyselyssä saa alakoulujen johtajien ratkaisuehdotus: *"Vahva tuki alkuopetukseen. Laaja-alaista erityisopetusta sekä pienryhmiä tulisi lisätä. Erittäin tärkeänä näkisin ryhmäkoon pienentämisen."*

Samaan ratkaisuun viittaavat myös toiseksi ja neljänneksi tulleet ratkaisuehdotukset (taulukko 1), joiden mukaan luokka-asteilla 1-6 tulisi lisätä erityisopetuksen resurssia ja pienentää ryhmäkokoja.

Kolmas ratkaisuehdotus nostaa esille lasten perustarpeet: *"Yhteiskunnassa pitäisi ymmärtää, että lapset eivät tarvitse ruutuaikaa, vaan kohtaamisia, yhdessäoloa ja tylsyyttä."* Älypuhelimien ja tietokonepelaamisen haitat oppimistuloksiin ja keskittymiseen tunnustetaan vahvasti siis jo alakoulussa.

Taulukon 1 kuudes ratkaisuehdotus on opetusuunnitelman muutos, joka antaisi opettajille mahdol-

lisuuden keskittyä perusasioiden opettamiseen ja oppilaiden kasvun tukemiseen.

	Osallistujien tuottamat ratkaisuehdotukset	Win rate %
1	Vahva tuki alkuopetukseen. Laaja-alaista erityisopetusta sekä pienryhmiä tulisi lisätä. Erittäin tärkeänä näkisin ryhmäkoon pienentämisen.	88
2	Tehostetun ja erityisen tuen oppilaille tarvitaan lisää resurssia: Mahdollisuuksia jakaa luokkaa, lisää aikuisia luokkiin.	82
3	Yhteiskunnassa pitäisi ymmärtää, että lapset eivät tarvitse ruutuaikaa, vaan kohtaamisia, yhdessäoloa ja tylsyyttä.	81
4	Pienemmät opetusryhmät ja enemmän pienluokkia + laaja-alaista erityisopetusta. Moniammatillinen tuki aikaisin tukemaan vanhemmuutta.	81
5	Palkata riittävästi luokanopettajia ja erityisopettajia joka koululle.	80
6	Opetussuunnitelmassa enemmän huomiota perusasioiden oppimiseen ja oppilaiden kasvun tukemiseen.	78

Taulukko 1. Alakoulun (1–6 luokat) rehtoreiden, koulunjohtajien ja apulaisrehtoreiden kyselyn vastausehdotusten 6 parasta ratkaisua parivertailun voittoprosentin (Win rate %) perusteella.

TYÖRAUHAN PALAUTTAMINEN YLÄKOULUSSA YKKÖSKEINO

Yläkoulujen johtajien ratkaisuehdotusten 1–6 voittoprosentit (taulukko 2) jakautuvat Innoduelin parivertailussa alakoulun johtajien vastauksia tasaisemmin välille 67–82 %. Paras lääke (82 %) oppimistulosten parantamiseen on yläkoulujen johtajien mielestä työrauhan palauttaminen luokkatilanteisiin sekä paremmat keinot työrauhaongelmiin puuttumiseksi. Toiselle ja kolmannelle sijalle nousseet ratkaisuehdotukset (taulukko 2) noudattelevat samoja teemoja kuin alakoulujen johtajien vastaukset: oppimistulokset nousisivat pienempien opetusryhmien myötä sekä lisäämällä erityisopettajia ja koulunkäynninohjaajia. Samalla todetaan opiskelumotivaation liit-
tyvä perusopetuksen arvostuksen nostamisen tarve.

Johtajat kokevat oppilaiden puhelimien käytön yläkoulussa tuloksetta oppimisen esteeksi – jopa niin, että puhelimien käyttökielto nousee ratkaisuehdotuksissa neljännelle sijalle.

Yläkoulujen johtajien viides ratkaisuehdotus liittyy oppilaiden kykyihin ja osaamiseen perustuvan tasokurssimaisen opetusjärjestelmän luomiseen. Tämä ehdotus on looginen, kun sitä peilataan peruskoulun oppilasaineksen sangen heterogeeniseen nykytilanteeseen.

Kuudes ratkaisuehdotus liittyy peruskouluopintojen arvostukseen ja oppilaiden motivaatioon: *Pitäisi uskaltaa antaa hylättyjäkin arvosanoja ja jättää luokalle sellaiset, jotka eivät läpäise opintoja* (taulukko 2).

OPETTAJIEN SAATAVA KESKITTÄÄ OPETUS- JA KASVATUSTYÖHÖN

Koulujen työrauhaongelmat ja erityisopetuksen resurssitarve nousevat vahvasti esille niin tässä kyselyssä kuin pääkaupunkiseudun kouluja koskevassa uutisoinnissakin.

Molempien taulukkojen 1 ja 2 ratkaisuehdotukset tähtäävät opettajien työn selkeyttämiseen ja rajaamiseen siten, että opettajat saavat työrauhan ja voivat keskittyä paremmin opetus- ja kasvatustyöhönsä. Tämä pyrkimys on linjassa laajempienkin tutkimustulosten kanssa, joissa todetaan, että työhönsä motivoitunut ja innostunut opettaja on yksi tärkeimmistä tekijöistä hyvien oppimistulosten saavuttamisessa.

Mainittakoon esimerkkinä Hattien (2023) tiivistämä johtopäätös, että tärkein tehokkaan oppimisen takaaaja on työhönsä sitoutunut opettaja. Vankana perusteena tälle johtopäätökselle ovat Hattien tutkimusryhmän vertailemat 2 100 meta-analyysia

	Osallistujien tuottamat ratkaisuehdotukset	Win rate %
1	Työrauhan palauttaminen. Paremmat mahdollisuudet puuttua.	82
2	Pienemmät opetusryhmät ja lisää laaja-alaisia erityisopettajia. Perusopetuksen arvostus saatava sille kuuluvaan arvoon pakkopullan sijasta.	80
3	Saada lisäksi tukemaan oppimista. Ryhmäkokoja pienemmiksi ja ohjaajia ja erkkoja lisää.	78
4	Kieltää kännyköiden käyttö oppitunneilla siten, että se on kesken tunnin oikeasti mahdotonta.	76
5	Luoda nykyaikainen tapa toteuttaa tasokurssimaista opetusta. Eteville vaatimustaso ylös ja etenemiselle mahdollisuus	71
6	Pitäisi uskaltaa antaa hylättyjäkin arvosanoja ja jättää luokalle sellaiset, jotka eivät läpäise opintoja.	67

Taulukko 2. Yläkoulun (7–9 luokat) rehtoreiden, koulunjohtajien ja apulaisrehtoreiden kyselyn vastausehdotusten 6 parasta ratkaisua parivertailun voittoprosentin (Win rate %) perusteella.

viimeisten 40 vuoden ajalta. Vertailu kattaa 130 000 tutkimusta ja 400 miljoonaa oppilasta eri puolilta maailmaa (Tieteen Kuvalehti 2023).

Toki oppiminen on myös oppilaan itsensä ja kotien vastuulla. Kodin ja koulun yhteistyötä tarvitaan, mutta koulu ei voi eikä sen tarvitse ottaa vastuuta oppilaiden vapaa-ajasta ja kotioloista. Sen sijaan taulukoissa 1 ja 2 esitetyt peruskoulun johtajien priorisoimat ratkaisut oppimistulosten nousuun ovat toteutettavissa, mikäli koulutuksen järjestäjä haluaa resursoida niihin.

- Kyselyn aineisto koottiin sähköisesti, ja vastauslinkit lähetettiin sähköpostitse Etelä-Pohjanmaalla ja Oulun seudulla työskenteleville 120 rehtorille, apulaisrehtorille ja koulunjohtajalle, jotka toimivat alakoululuissa (1–6 lk), yläkouluissa (7–9 lk) tai yhtenäiskouluissa (1–9 lk). Yhtenäiskouluissa toimivilla rehtoreilla oli mahdollisuus vastata ylä- ja alakoulun vastauslinkkeihin.

- Aineiston eli ratkaisuehdotusten keruuseen käytettiin Innoduel-digityökalua (<https://www.innoduel.com/fi/nain-innoduel-toimii>). Innoduel on suomalainen digitaalinen työkalu, jossa osallistujat julkaisevat ideoita ja priorisoivat niitä. Innoduelia on käytetty tutkimuksen teossa esimerkiksi silloin, kun on haluttu saada alan asiantuntijoiden mielipide tai ajatukset selville tietyn ongelmakohdan ratkaisuun (esim. Dahlberg 2019).

*Kirjoittaja KT Henry Leppäaho
on Seinäjoen Toivolanrannan
yhtenäiskoulun rehtori, Pohjalaiset
Rehtorit ry:n hallituksen
puheenjohtaja sekä Suomen Rehtorit
ry:n hallituksen varajäsen.*

Lähteet:

- Tieteen Kuvalehti <https://tieku.fi/ihminen/tutkija-tama-on-oppimisen-avaintekija> (linkki avattu 16.4.2023)
- Dahlberg, T. (2019). What blockchain developers and users expect from virtual currency regulations: A survey study. *Information Polity*, 24(4), 453–467.
- Hattie, J. (2023). *Visible Learning: The Sequel: A Synthesis of Over 2,100 Meta-Analyses Relating to Achievement*. Taylor & Francis.
- Salganik, M. J., & Levy, K. E. (2015). Wiki surveys: Open and quantifiable social data collection. *PLoS one*, 10(5), e0123483.